
K O M E N T A R

BUDIMO ISKRENI

Znanstveni kolokvij o religioznoj kulturi u školama i društvenim medijima, što je nedavno održan u Zagrebu, bio je doista dobro pripremljen i voden prije svega iskreno. Činjenica što taj znanstveni skup nije javnosti ni odgovornima podastro nikakve zaključke ni odluke, najbolji je dokaz te ozbiljnosti i iskrenosti. Pitanja oko uvođenja religijskih, religioznih i vjerskih sadržaja u građanski obrazovni sustav doista su aktualna, nezaobilazna, a toliko ozbiljna i opterećena da ih se niti može niti smije rješavati naprečac. Bit će razmjerno lako očistiti udžbenike i programe od onih sadržaja koji vrijedaju ne samo vjerničke osjećaje nego i znanstveno poštenje. No već unosenje u te udžbenike i programe pravih informacija o religijama i svemu onome što je s njima u vezi na području povijesti, filozofije, umjetnosti, književnosti, psihologije i prirodnih znanosti bit će mnogo teže. Te promjene, ta pozitivna obogaćenja udžbenika i programa, morat će provoditi posebne stručne komisije sastavljene ne samo od stručnjaka, nego i od odgovornih predstavnika religija i svjetonazora, vjernika i onih koji to nisu. To bi trebao biti doista velik pot-hvat koji bi mogao pokazati da smo u dugoj školi boljševičke idejne tiranije nešto naučili, da iznad svega cijesimo slobodu misli i savjesti svakog građanina, da smo postigli zrelost u plu-

ralizmu i demokraciji – i to na naš vlastiti način. Tek nakon toga ima smisla govoriti o mogućem uvođenju religijske kulture kao posebnog predmeta. No i ovaj je kolokvij pokazao da smo za sve to više otvoreni nego sposobni. Vjerske zajednice koje se smatraju većinskim (a dobro se čuvaju barem površno prebrojiti koliko je već nekrštenih u obiteljima takva podrijetla!) nastupaju, htjele ili ne htjele, s pozicija moći. Svjesne svoje snage, trude se uvjeriti predstavnike malobrojnih vjerskih zajednica da će prema njima biti – obzirne. Ti pak malobrojniji boje se vjeronauka u školama da se njihova, u razredima malobrojnija, djeca ne bi redovito osjećala prebrojavanom, označavanom drugačijom i stoga negativnijom od većine koja sebe redovito smatra normalnijom, pozitivnijom. I nemoguće je zaboraviti da prebrojavanje po vjerskoj pripadnosti na našim prostorima najčešće znači i prebrojavanje po nacionalnosti, a nacionalna pripadnost prečesto uključuje i političku oznaku. Tko smije reći da ti uvjeti neže na našim prostorima još dugo potrajati? Nije li se i na ovom skupu dogodilo da je jedan znanstvenik drugoga koji drugačije misli nazvao boljševikom, što očito nije znanstvena nego politička oznaka, a sad već i denuncijacija? Nije li se također pokazalo da se rasprava još uvijek vodi u uskim krugovima stručnjaka ili onih koji se takvima proglašuju, dok mnoštvo vjeroučitelja, župnika, kapelana, redovnica i vjernika laika ni na crkvenim skupovima zapravo ne dolazi do riječi? Ne samo cijelo društvo, nego svaka vjerska zajednica u sebi treba se što hitnije preobraziti u unutrašnjoj povezanosti svih odgovornih i osposobiti za djelovanje u pluralističkoj demokraciji. Ono što nismo kadri rješavati u vjerskoj zajednici još ćemo manje moći rješavati u javnim školama.

Stoga na početku ove školske i vjeronaučne godine prije svega treba izbjeći veliku opasnost, upravo suzbiti napast da u očekivanju školskoga vjeronauka zanemarimo onaj crkveni, onaj što ga već desetljećima teškom mukom ali neumorno provodimo u našim vjerskim zajednicama. Ako imamo roditelje koji su doista željni školskoga vjeronauka, neka se ove godine iskažu šaljući svoju djecu na vjeronauk u župama. Ako vjeroučitelji drže da su sposobni

predavati u školama po razredima, neka već sada u crkvenim dvoranama organiziraju što sustavniji vjeronauk sa što određenijim programima. Neka zauzeto i kritički upotrebljavaju postojeće katekizme, nek svjesno utvrde njihove prednosti i nedostatke u različitim sredinama i u različitim uvjetima rada, te neka svoja iskustva stručno i hrabro iznesu odgovornim katehetečarima i biskupima. Neka se napokon u odgovornosti pred Bogom i pred narodom iznova razmisli što znači da nam velika većina vjeroučenika nakon krizme više ne dolazi ni na misu. Zar doista mise za djecu i mlade ne mogu biti takve da ih oni žele, ne samo podnose dok moraju?

Bude li naše zajedničko razmišljanje, djelovanje i traženje barem onoliko iskreno koliko je iskren bio ovaj znanstveni kolokvij, sve bi namde mogle biti opravdane.

KG, br. 39 – 30. rujna 1990.